

**НАРЕДБА № 22 ОТ 14 ДЕКЕМВРИ 2005 Г. ЗА
НАМАЛЯВАНЕ ДО МИНИМУМ СТРАДАНИЯТА НА
ЖИВОТНИТЕ ПО ВРЕМЕ НА КЛАНЕ ИЛИ
УМЪРТВЯВАНЕ**

В сила от 01.05.2006 г.

*Издадена от Министерството на земеделието и горите
Обн. ДВ. бр.42 от 23 Май 2006г.*

**Раздел I.
Общи положения**

Чл. 1. С тази наредба се определят минималните изисквания за намаляване до минимум страданията на животните при:

1. придвижване на животните;
2. предкланична почивка и подготовка за клане;
3. ограничаване на движението, фиксиране и зашеметяване;
4. клане или умъртвяване.

Чл. 2. Разпоредбите на наредбата не се прилагат при:

1. евтаназия (безболезнено умъртвяване) на животни, предназначени за спортни цели;
2. диви животни, отстреляни съгласно Закона за лова и опазване на дивеча;
3. технически и научни експерименти, свързани с процедурите по чл. 1, провеждани под контрола на Националната ветеринарномедицинска служба (НВМС).

Чл. 3. Всички манипулации по време на придвижването на животните, предкланичната почивка, подготовката за клане, ограничаването на движението, фиксирането, зашеметяването, клането или умъртвяването на животните се организират и извършват по начини, които намаляват до минимум възбудата, болката и страданието им.

**Раздел II.
Изисквания към кланиците**

Чл. 4. Сградите, оборудването и технологичните съоръжения в кланиците се изграждат и използват по начин, който намалява до минимум

възбудата, болката и страданието на животните.

Чл. 5. (1) За животните в кланиците се осигуряват условия за:

1. придвижване при условията и по реда на раздел IV;
2. настаняване при необходимост за предкланична почивка при условията и по реда на раздел V;
3. ограничаване на движението и за фиксиране преди клане или умъртвяване при условията и по реда на раздел VI;
4. зашеметяване преди клане или моментално умъртвяване при условията и по реда на раздел VII;
5. условия за пълно обезкръвяване при условията и по реда на раздел VIII.

(2) При клане на животни по религиозни причини спазването на изискванията по ал. 1, т. 4 не е задължително, но се извършва фиксиране на говедата преди клането съгласно раздел VI с цел да се избегне причиняването на излишна възбуда, болка, страдание и нараняване на животните.

(3) Клането на животни по религиозни причини се извършва под наблюдението на представител на съответната религиозна власт, от чието име се извършва клането. Представителят трябва да е компетентен по прилагането и контрола на специалните изисквания, които се прилагат към религиозното клане, и да работи под надзора на официалния ветеринарен лекар.

Чл. 6. (1) Инструментариумът и съоръженията за ограничаване на движението, фиксиране, зашеметяване, клане или умъртвяване на животни се проектират, изработват, поддържат и използват по начин, който осигурява извършването на тези дейности бързо, ефективно и без причиняване на излишни страдания на животните.

(2) В кланиците се изграждат и поддържат допълнителни съоръжения и инструменти по ал. 1, които се използват в случай на авария.

Чл. 7. (1) Транспортирането, придвижването, фиксирането, зашеметяването, клането или умъртвяването на животни се извършват само от лица, които притежават знания и опит, необходими за хуманното и ефективното им осъществяване.

(2) Лицата по ал. 1 трябва да притежават знания и опит, които да им дават възможност да извършват дейностите по ал. 1 хуманно и ефективно в съответствие с изискванията на тази наредба.

Чл. 8. (1) Контролните органи на НВМС извършват проверки в кланиците за спазване изискванията на наредбата и имат достъп до всички места в тях по всяко време на производствения процес.

(2) Собствениците и управителите на кланици осигуряват достъп на контролните органи по ал. 1 по всяко време на производствения процес до всички места в кланицата и им предоставят цялата документация за проверка.

(3) Проверките по ал. 1 се извършват самостоятелно или едновременно с проверки с друга цел, периодично или по сигнал.

(4) Контролните органи по ал. 1 извършват:

1. редовни проверки на инструментите и съоръженията по чл. 6, ал. 1, за да се уверят, че отговарят на изискванията и се поддържат в добро работно състояние, така че целите на чл. 6, ал. 1 да бъдат постигнати;

2. проверка на професионалните знания и умения на персонала в кланиците.

(5) При констатиране на нарушения на изискванията по тази наредба контролните органи на НВМС издават предписания и посочват срок за отстраняването им.

(6) Когато нарушенията не бъдат отстранени в определения по ал. 1 срок, контролните органи на НВМС спират експлоатацията на обекта за срок, определен по тяхна преценка, но не по-дълъг от 6 месеца, като отбелязват причините за спирането в регистрите по чл. 232 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

(7) След отстраняване на нарушенията собственикът на обекта подава до РВМС молба за повторното му въвеждане в експлоатация. Въвеждането се извършва след проверка от контролните органи на НВМС.

(8) Регионалните ветеринарномедицински служби предоставят необходимото обучение съгласно изискванията на наредбата на собственици на кланици и персонала в тях.

(9) Ежегодно регионалните ветеринарномедицински служби изготвят програми за съответния регион, където посочват плана за обучение на ветеринарни лекари, собственици на кланици и персонала в тях и броя на кланиците, които ще бъдат проверявани за спазване на изискванията по тази наредба.

(10) Всяка година до 15 януари РВМС изпращат в НВМС обобщена информация за предходната година по отношение на направените проверки за хуманно отношение към животните в кланиците.

(11) Националната ветеринарномедицинска служба оказва съдействие на представители на Европейската комисия при извършване на проверки в Република България за спазване на изискванията по тази наредба и предприема необходимите мерки за изпълнение на препоръките, направени след завършване на проверките.

Раздел III.

Клане или умъртвяване извън кланиците

Чл. 9. (1) Когато еднокопитни, преживни животни, свине, зайци и птици се колят извън кланиците, се спазват изискванията, посочени в раздели VI, VII и VIII.

(2) Органите на НВМС по изключение могат да разрешат изискванията по ал. 1 да не се прилагат при клане на птици, зайци, свине, овце и кози извън кланиците, когато са предназначени за лична консумация от собственика им, при условие че:

1. се спазват изискванията по чл. 3;

2. свинете, овцете и козите са предварително зашеметени.

Чл. 10. Клането или умъртвяването на животни с цел ограничаване и ликвидиране на заразни болести се извършва съгласно изискванията по раздел X.

Чл. 11. Умъртвяването на животни, отглеждани за добив на ценни кожи, се извършва съгласно изискванията по раздел XI.

Чл. 12. Бракуваните едноклетъчни пилета и ембриони в люпилни се умъртвяват по възможно най-бързия начин съгласно изискванията по раздел XII.

Чл. 13. Изискванията по чл. 9, 10, 11 и 12 не се прилагат, когато органите на НВМС преценят, че за осигуряване на безопасността на други животни и хората определено животно трябва да бъде убито незабавно.

Чл. 14. (1) Наранените или болните животни се колят или умъртвяват на място.

(2) Органите на НВМС разрешават транспортирането на животни по ал. 1 за клане или умъртвяване в кланица, при условие че по време на транспорта не им се причиняват излишни страдания.

Чл. 15. (В сила от 01.01.2007 г.) Внасянето на месо и месни продукти от трети страни се допуска само при условие, че в сертификата, издаден от страната на произход, е посочено, че те са добити при спазване на изисквания, еквивалентни на изискванията по тази наредба.

Раздел IV.

Изисквания при разтоварване на животни в кланиците

Чл. 16. Животните се разтоварват възможно най-бързо след пристигане в кланицата, а ако това е невъзможно, им се осигурява защита от неблагоприятни атмосферни условия и достатъчен въздухообмен до разтоварването.

Чл. 17. Кланиците се оборудват със съоръжения за разтоварване и придвижване на животни, които отговарят на следните изисквания:

1. подова настилка, която не позволява подхлъзване;
2. странични прегради за насочване на животните и предпазване от падане;
3. вход и изход, разположени по начин, който улеснява придвижването на животните;
4. изградени са по начин, който не позволява нараняването на животните, и са конструирани така, че да се използва стадният инстинкт на

животните за улесняване на придвижването им;

5. имат колкото е възможно по-малък наклон.

Чл. 18. (1) По време на разтоварване и придвижване:

1. се взимат всички мерки животните да не бъдат дразнени, стряскани, третирани с грубост (малтретирани) и да се предотврати паниката и събарянето им;

2. когато е необходимо се разтоварват и придвижват поединично;

3. не се разрешава животните да бъдат плашени и вдигани чрез фиксиране на главата, рогата, ушите, крайниците, опашката и кожата по начин, който им причинява излишна болка и страдание;

4. животните се третират внимателно, без да бъдат блъскани, удряни, ритани и без да се мачкат, усукват или чупят опашките им;

5. животните не се притискат в чувствителни части на тялото - очи, уши, опашки, полови органи.

(2) Инструментите за водене и насочване на животните се използват единствено за тази цел и за кратко време.

(3) Допуска се използването на електрошокови палки за стимулиране придвижването само на възрастни говеда и свине, които отказват да се движат. Електростимулацията се прилага само на мускулатурата на задните бутове за не повече от една секунда, като пред животното трябва да е осигурено осветено помещение или отворено пространство, където то да се придвижи. Електростимулацията не се прилага многократно, ако животното не реагира.

Чл. 19. (1) Контейнерите с животни се товарят и разтоварват хоризонтално по механичен начин и се преместват внимателно без рязко спускане, изпускане и преобръщане.

(2) Контейнерите с отвори по стените и подовете или с подвижни дъна се разтоварват по начин, недопускащ нараняване на животните.

(3) Разтоварването и придвижването на животните, транспортирани с контейнери, се извършва при спазване на изискванията по чл. 18.

(4) Животните, транспортирани с контейнери, се колят възможно най-бързо след разтоварването в кланицата, а при забавяне на клането се хранят и поят в съответствие с изискванията по чл. 22, т. 1 и 2.

Чл. 20. При пристигането си в кланицата животните се вкарват в помещенията за клане само когато ще бъдат заклани незабавно. Когато клането не може да бъде извършено незабавно, животните се настаняват за почивка при условията по раздел V.

Раздел V.

Изисквания към помещенията и условия за настаняване на животни в кланицата

Чл. 21. (1) Кланиците се изграждат с помещения с достатъчен брой боксове или навеси за животните, които ги предпазват от неблагоприятни климатични влияния, и имат:

1. подова настилка, която не позволява подхлъзване, не наранява животните и е лесна за почистване и дезинфекция;

2. условия за проветряване, съобразени с очакваните температура и влажност; когато е монтирана изкуствена вентилационна система, в помещенията се осигурява подходяща резервна врата, която да гарантира необходимата въздушна циркулация при повреда на основната система;

3. изкуствено осветление за проверка състоянието на всяко животно по всяко време, включително фенерчета в случаи на спиране на електричеството;

4. подходящи съоръжения за връзване на животните;

5. подходящ материал за постеля за животните;

6. осигурено пространство за всяко животно така, че то да може да стои изправено, да ляга и да се обръща без затруднения.

(2) Освен в помещенията по ал. 1 животните може да се настаняват и на поляни, при условие че:

1. поляните са оградени;

2. осигурени са сянка и подслон за предпазването им от неблагоприятни климатични влияния;

3. поляните се поддържат по начин, който гарантира, че животните не са подложени на физически, химически и други увреждащи здравето им фактори.

Чл. 22. При настаняване на животните в помещенията на кланицата се спазват следните условия:

1. на всички животни се осигурява вода за пиене в подходящи поилки, а на тези, които се колят след повече от 12 h - и умерени количества храна през подходящи интервали по начин, който осигурява на всяко животно достъп до храната;

2. животните се връзват по начин, който им дава възможност да лягат без затруднение; когато животните не са вързани, храната се предлага така, че всички животни да се хранят без затруднения;

3. животни, които могат да се наранят взаимно поради разлика във вида, пола, възрастта и произхода им, се настаняват в отделни помещения, боксове или навеси;

4. в помещенията, в които се настаняват птици, се осигурява площ, която дава възможност на всяка птица да стои изправена, да се обръща и да разперва крилетата си без затруднения;

5. осигурена е защита от неблагоприятни климатични условия, а при влажно и много горещо време се вземат мерки за охлаждане на животните с подходящи средства.

Чл. 23. (1) Условията в помещенията, боксовете и навесите, както и състоянието на животните се проверяват сутрин и вечер от определени от собственика или управителя на кланицата лица.

(2) Болните и съмнително болните животни се изолират в подходящи за

тази цел помещения.

Чл. 24. (1) Наранените по време на транспорта и неотбитите животни се изколват незабавно, а ако това е невъзможно - не по-късно от 2 h след разтоварването.

(2) Забранява се влачене на животни, които не могат да ходят, до помещението за клане. В случаите, когато това не причинява допълнително страдание, могат да бъдат пренасяни с количка или платформа до мястото за спешно клане.

Раздел VI.

Условия за фиксиране на животните преди зашеметяване за клане или умъртвяване

Чл. 25. (1) Преди зашеметяване за клане или умъртвяване животните се фиксират, като се спазват следните условия:

1. фиксирането се извършва с подходящи средства по начин, недопускащ излишна болка, възбуда, страдание, нараняване или контузия на животните;
2. краката на животните не се завързват;
3. животните не се окачват да висят преди зашеметяване.

(2) Птици и зайци могат да се окачват непосредствено преди зашеметяване и клане, като след окачването им се изчаква до относителното успокояване на животното, за да може зашеметяването да се извърши ефективно и без по-нататъшно забавяне.

Чл. 26. Оборудването за зашеметяване на животните с електрически ток не може да се използва за ограничаване движението на животните и за фиксирането им, както и за стимулиране на придвижването им.

Чл. 27. (1) Животните, които се зашеметяват или убиват чрез механични средства или електрически ток, прилагани върху черепа, се поставят в такова положение, че манипулацията да се извърши лесно, точно и по най-бързия начин.

(2) При зашеметяване и клане на еднокопитни животни и едър рогат добитък могат да се използват подходящи средства за фиксиране на главата.

Чл. 28. По време на клане на говеда по религиозни причини се прилага фиксиране на животните чрез механични средства с цел да се избегне причиняването на болка, излишна възбуда, наранявания и контузии на животните.

Раздел VII.

Зашеметяване и умъртвяване на животни, които не се отглеждат

за добив на ценни кожи

Чл. 29. Разрешените методи за зашеметяване и умъртвяване на животни са:

1. За зашеметяване:
  - а) пистолет с парализиращо жило (прихванат болт);
  - б) механичен удар;
  - в) електрически ток (електронаркоза);
  - г) въглероден двуокис.
2. За умъртвяване:
  - а) изстрел с пистолет или пушка;
  - б) електрически ток (електрошок);
  - в) въглероден двуокис.

Чл. 30. Зашеметяване не се извършва, когато обезкръвяването не може да се извърши незабавно след това.

Чл. 31. (1) Зашеметяването на животни с парализиращо жило (прихванат болт) се извършва при спазване на следните изисквания:

1. пистолетът се поставя така, че жилото да проникне в мозъчната кора;
2. при дребен рогат добитък, когато рогата не позволяват прострелване в челната част, прострелването се извършва в тилната част, като пистолетът се насочва зад основата на рогата в посока към устата и обезкръвяването се извършва не по късно от 15 s след изстрела;
3. след всеки изстрел операторът проверява дали жилото е прибрано; ако не е прибрано, инструментът не може да се ползва, докато не бъде поправен;
4. животните се поставят в бокса за зашеметяване и им се поставят ограничители на главата едва когато операторът е напълно готов да извърши манипулацията по най-бързия начин.

(2) Не се разрешава прострелване с парализиращо жило в тилната част при едър рогат добитък и еднокопитни.

Чл. 32. (1) Зашеметяване чрез механичен удар се допуска единствено ако се използват специализирани устройства, които нанасят удара върху черепа, като операторът на устройството трябва да се увери, че ударът е насочен към определеното място и ще бъде нанесен с нужната сила в съответствие с инструкциите на производителя, така че да се постигне ефективно зашеметяване, без да се получи фрактура на черепа.

(2) Ръчно нанасяне на удара по черепа се допуска при клане на малки партиди зайци, като се спазват изискванията по чл. 3, и манипулацията се извърши по такъв начин, че животното да изпадне незабавно в безсъзнание и да остане в това състояние до настъпването на смъртта.

Чл. 33. Зашеметяване с електрически ток се извършва при спазване на следните изисквания:

1. електродите се поставят така, че да обхванат черепа, за да се осигури преминаването на тока през мозъка;

2. за подобряване на електропроводимостта се застригва или обръсва излишната вълна или козина или кожата на главата се намокря;

3. когато животните се зашеметяват индивидуално, апаратът с електродите е снабден със:

а) устройство за измерване на силата и напрежението на тока, поставено така, че да е ясно видимо от оператора;

б) устройство за звукова или визуална сигнализация, което отчита продължителността на въздействие на тока върху животното;

в) устройство, което измерва съпротивлението и спира работата на апарата, ако по веригата не може да протече ток с минимално изискваната сила.

Чл. 34. Зашеметяването с автоматична линия с електрически ток във водна баня на птици се извършва при спазване на следните изисквания:

1. нивото на водата се регулира по начин, който осигурява добър контакт с главите на птиците;

2. използва се ток с такава сила и продължителност, които гарантират, че животните непосредствено след зашеметяването изпаднат в безсъзнание и остават в това състояние до клането;

3. при групово зашеметяване се поддържа достатъчно напрежение, за да протече ток със сила, която гарантира зашеметяването на всяка птица;

4. ваните с вода са с подходящ размер и дълбочина за вида птици и не преливат откъм входа; електродът, който се потапя във водата, е с размерите на дължината на ваната;

5. операторът на автоматичната линия постоянно следи за правилното подаване на тока, за ефективното зашеметяване на всяка птица и за осигуряване на добър електрически контакт и намокряне на металните пръстени по краката на птиците;

6. при повреда, спиране на електрическото захранване или установяване на неефективно зашеметяване операторът зашеметява и обезкървява ръчно окачените на линията птици.

Чл. 35. Зашеметяването с въглероден двуокис се извършва при спазване на следните изисквания:

1. концентрацията на въглеродния двуокис за зашеметяване на свине е най-малко 70 % от обема;

2. камерата, в която свинете се зашеметяват с въглероден двуокис, и съоръженията за придвижването им през нея са конструирани и поддържани по начин, недопускащ нараняване на животните и компресия върху гръдния кош;

3. на свинете е осигурена възможност да стоят изправени до момента, в който загубят съзнание;

4. свинете се поставят в съоръженията за придвижване към камерата така, че да се виждат едно друго, и се вкарват в камерата в рамките на 30 s след поставянето им в съоръжението; придвижват се възможно най-бързо до точката с най-висока концентрация на газ и експозицията на газ продължава достатъчно дълго, за да осигури оставането на животните в безсъзнание до момента на

клане;

5. в камерата са монтирани устройства за измерване концентрацията на въглеродния двуокис в точката на най-голяма концентрация и устройства за визуално и светлинно сигнализиране при намаляване на концентрацията под 70 %;

6. престоят на животните в газовата среда продължава достатъчно дълго, за да осигури оставането им в безсъзнание до момента на клане.

Чл. 36. (1) Умъртвяването с изстрел с пистолет или пушка може да се използва за различни видове животни, в частност едър дивеч и елени, отглеждани във ферми, след разрешение от органите на НВМС.

(2) Манипулацията по ал. 1 се извършва само от лица, които отговарят на изискванията по глава трета от Правилника за прилагане на Закона за лова и опазване на дивеча (ДВ, бр. 58 от 2001 г.).

(3) Манипулацията се извършва съгласно чл. 3.

Чл. 37. (1) Умъртвяването чрез обезглавяване и пречупване на гръбначния стълб в областта на врата се използва само за птици и след разрешение от органите на НВМС.

(2) Манипулацията по ал. 1 се извършва само от добре обучен персонал и съгласно чл. 3.

Чл. 38. Вакуумна камера може да се използва единствено за умъртвяване без обезкръвяване на пернат дивеч за консумация, отглеждан във ферми (пъдпъдъци, яребици и фазани), при спазване на следните изисквания:

1. животните се поставят в камерата, в която вакуум се постига незабавно чрез мощна електрическа помпа;

2. вакуумът се поддържа до смъртта на животните.

3. животните се поставят на групи в транспортни контейнери, които се вкарват в специално конструирана за целта вакуумна камера.

Чл. 39. Умъртвяването с електрически ток на животни се извършва при спазване на следните изисквания:

1. животните са зашеметени при спазване изискванията по чл. 33, 34 или 35;

2. използва се ток със сила и продължителност, които гарантират незабавното умъртвяване на животните.

Чл. 40. Умъртвяването с въглероден двуокис на животни се извършва при спазване на следните изисквания:

а) при условията и по реда на чл. 35, т. 1 - 6;

б) престоят на животните в газовата среда продължава до умъртвяването им;

на птици:

а) при условията и по реда на чл. 35, т. 2, 4 и 5;

б) газовата смес съдържа от 25 до 35 % въглероден двуокис и 60 % инертен газ;

в) след влизането в камерата птиците се придвижват в рамките на 10 s до точката с най-висока концентрация на газ.

Раздел VIII.

Условия за обезкръвяване на животни

Чл. 41. (1) Животните се обезкръвяват възможно най-бързо след зашеметяването по начин, който осигурява бързо и пълно изтичане на кръвта.

(2) Обезкръвяването се извършва преди животното да дойде в съзнание чрез прерязване на каротидните артерии или кръвоносните съдове, от които те излизат.

(3) След прерязване на кръвоносните съдове до пълното завършване на обезкръвяването не се допуска извършването на тоалет на трупа, както и прилагането на електрически ток върху него по какъвто и да е начин.

(4) Когато птиците се обезкръвяват чрез автоматично прерязване на врата, при повреда или спиране на автоматичната линия те незабавно ръчно се заколват.

Чл. 42. Когато фиксирането, зашеметяването, окачването и обезкръвяването на животните се извършват от едно лице, то трябва да приключи всички тези манипулации, преди да пристъпи към извършването им на следващото животно.

Раздел IX.

Методи за умъртвяване при ограничаване и ликвидиране на заразни болести

Чл. 43. (1) При умъртвяване на животни с цел ограничаване и ликвидиране на заразни болести се използват методите, посочени в раздел VII, които гарантират причиняването на сигурна смърт.

(2) Органите на НВМС могат да разрешат използването и на други методи, които гарантират, че животните се умъртвяват преди идването им в съзнание и при спазване изискванията по чл. 3.

(3) До настъпване на смъртта не се извършват манипулации върху животното.

Раздел X.

Методи за умъртвяване на животни, отглеждани за добив на ценни кожи

Чл. 44. (1) Умъртвяването се извършва по следните методи:

1. използване на механични инструменти с парализиращо жило при спазване на следните изисквания и условия:

а) инструментът се поставя така, че жилото да проникне в мозъчната кора;

б) незабавно след това се извършва обезкръвяване на животното;

2. използване на въглероден окис в газова камера при спазване на следните изисквания и условия:

а) газовата камера, в която се поставят животните, е конструирана и поддържана по начин, който не допуска нараняване на животните и дава възможност те да бъдат наблюдавани;

б) животните се поставят в камерата, когато концентрацията на въглероден окис достигне 1 % от обема, като източникът на газ подава 100 % въглероден окис;

в) за умъртвяване на животни от семейство Порови и чинчили - използва се газ, произведен от специално конструирана за целта апаратура, при условие че тестовете докажат, че газът е бил достатъчно охладен, в достатъчна степен филтриран, освободен от дразнещи съставки и примеси на други газове; животните не се поставят в камерата преди концентрацията на въглероден окис да е достигнала 1 % от обема;

г) инхалирането на газ довежда животните до състояние на дълбока обща анестезия с последваща смърт; животните остават в камерата до настъпването на смъртта;

3. използване на хлороформ за умъртвяване на чинчили при спазване на следните изисквания и условия:

а) газовата камера, в която се поставят животните, е конструирана и поддържана по начин, който изключва нараняване на животните и дава възможност те да бъдат наблюдавани;

б) животните се поставят в камерата, когато тя се изпълни с наситена хлороформ-въздушна смес;

в) инхалирането на газ довежда животните до състояние на дълбока обща анестезия с последваща смърт; животните остават в камерата до настъпването на смъртта;

4. използване на електрошок със спиране на сърдечната дейност при спазване на следните изисквания и условия:

а) електродите са поставени така, че да обхванат черепа и сърцето;

б) използва се ток със сила, която води до незабавна загуба на съзнание и спиране на сърцето на животното;

в) за лисици, при които електродите се поставят в устната кухина и ректума, се прилага ток със сила 0,3 А за минимум 3 s;

5. инжектиране на свръхдоза анестетик, като се прилагат само такива анестетици, които в предписаната доза и начин на приложение причиняват незабавна загуба на съзнание, последвана от смърт на животното;

6. използване на въглероден двуокис за умъртвяване на животни от семейство Порови и чинчили при спазване на следните изисквания и условия:

а) газовата камера, в която се поставят животните, е конструирана и поддържана по начин, който изключва нараняване на животните и дава възможност те да бъдат наблюдавани;

б) животните се поставят в камерата, когато атмосферата вътре е наситена с възможно най-голяма концентрация на въглероден двуокис, като източникът на газ подава 100 % въглероден двуокис;

в) инхалирането на газ довежда животните до състояние на дълбока обща анестезия с последваща смърт; животните остават в камерата до настъпването на смъртта.

(2) При умъртвяването на животните могат да се използват и методи, различни от тези по ал. 1, само с разрешение от органите на НВМС.

Раздел XI.

Умъртвяване на бракувани еднодневни пилета и ембриони в люпилни

Чл. 45. (1) Еднодневните пилета се умъртвяват по следните методи:

1. използване на механични устройства, причиняващи бърза смърт, с монтирани бързо въртящи се резци или разширени полистиренови издатини; устройството е с достатъчен капацитет, за да осигури незабавната смърт на всички животни;

2. използване на въглероден двуокис, като животните се поставят в среда с възможно най-голяма концентрация на газа и източникът подава 100 % въглероден двуокис; животните остават в тази среда до настъпване на смъртта.

(2) Ембрионите се умъртвяват чрез използване на механичните устройства, посочени в ал. 1, т. 1.

(3) При умъртвяване на еднодневни пилета и ембриони могат да се използват и методи, различни от тези по ал. 1 и 2, които отговарят на изискванията по чл. 3 и само с разрешение от органите на НВМС.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Фиксиране" е всяка процедура по обездвижване на животните с цел да се осигури ефективно зашеметяване, клане или умъртвяване.

2. "Зашеметяване" е привеждане на животните в състояние на безсъзнание, което продължава до настъпване на смъртта им.

3. "Умъртвяване" е действие, което причинява смърт на животните.

4. "Клане" е причиняване смърт на животните чрез пълно обезкръвяване.

5. "Кланица" е предприятие, в което се извършва клане на еднокопитни и преживни животни, свине, зайци и птици с търговска цел и което разполага с необходимото оборудване за придвижване и осигуряване на почивка на животните преди клане.

6. "Придвижване на животните" е разтоварването на животните или движението им от платформите за разтоварване, помещенията или боксовете на кланицата до самото място, където ще бъдат заклани.

7. "Почивка преди клане" е настаняването на животните в обори,

боксове, закрити пространства или навеси на територията на клиниката с цел да бъдат нахранени, напоени и да отпочинат, преди да бъдат заклани.

8. "Излишни страдания" са ненужно причинени болка, травма и физиологичен и психологичен дискомфорт на животните при тяхното придвижване, почивка, фиксиране, зашеметяване, клане или умъртвяване.

Заклучителни разпоредби

§ 2. Тази наредба влиза в сила от 1 май 2006 г., с изключение на чл. 15, който влиза в сила от 1 януари 2007 г.

§ 3. Тази наредба отменя Наредба № 20 от 2002 г. за намаляване до минимум страданията на животните по време на клане (ДВ, бр. 55 от 2002 г.).

§ 4. Тази наредба се издава на основание чл. 149, ал. 3 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

§ 5. Изпълнението на наредбата се възлага на генералния директор на Националната ветеринарномедицинска служба.